

Welkom bij de 2^e informatiebijeenkomst 'Etten-Leur aardgasvrij in 2050: maar hoe dan?'

- Fijn dat u er bent! We beginnen om 19.30 uur
- Deze bijeenkomst wordt opgenomen
- Zet uw microfoon en camera uit
- Vragen kunt u stellen via de chat

Doel van vanavond

- > U informeren over de voorgenomen route naar een aardgasvrij Etten-Leur
- > Uw ideeën ophalen en uw vragen beantwoorden

Programma tot uiterlijk 21.00 uur

- > Waarom ook alweer aardgasvrij in 2050? (filmpje)
- > Even peilen: wat vindt u? (Mentimeter)
- > Wat zijn de ervaringen van de meedenkgroep?
- > Wat vinden inwoners van Etten-Leur? (resultaten tweede vragenlijst)
- > Wat wil de gemeente de komende tijd bereiken? (met wethouder Kees van Aert)
- > Wat is de voorgenomen route naar een aardgasvrij Etten-Leur? (met expert Thijs Brandenburg)
- > Hoe gaat het verder? (met projectleider Wilco Doldersum)

Waarom ook alweer aardgasvrij in 2050?

NAAR EEN AARDGASVRIJE

Live peiling

Ga naar www.menti.com en vul de code **17 50 04 95** in

1. Waar woont u?
2. Wat vindt u van de overgang naar een aardgasvrij Etten-Leur in 2050?
3. Waar bent u vanavond nieuwsgiering naar?

Gesprek met de meedenkgroep

Resultaten vragenlijst

door 1400 inwoners ingevuld, 90% eigenaar, 10% huurder

Bij 100 mensen die oneens,
zijn er ... mensen
die ermee eens zijn

Vraag 5: Hoe staat u er tegenover dat de gemeente Etten-Leur aardgasvrij wordt?

Algemene beeld: inwoners staan licht positief tegenover aardgasvrij wonen

- 39% eens / helemaal eens
- 27% neutraal
- 31% oneens / helemaal eens
- Haalbaarheid & betaalbaarheid zijn voorwaarde

Ten opzichte van het gemiddelde in Etten-Leur:

- Inwoners <35 jaar zijn vaker eens
- Huurders zijn veel vaker eens met aardgasvrij
- Eigenaren woningen <1950 overwegend oneens

	Wijk	Aantal	Eens/Oneens
1	De Baai	56	116
2	De Grient	42	171
3	Sanderbanken	141	111
4	Etten-Leur Noord	70	97
5	De Keen	113	160
6	Schoenmakershoek	56	433
7	Centrum West	84	119
8	Centrum-Oost	113	108
9	Hooghuis	169	100
10	Grauwe Polder	113	97
11	Banakkers	98	152
12	Hoge Neerstraat	28	152
13	De Streek	14	485
14	Buitengebied	42	97
	Etten-Leur totaal	1.379	127

Resultaten vragenlijst

door 1400 inwoners ingevuld, 90% eigenaar, 10% huurder

Betaalbaarheid en keuzevrijheid zijn bepalend voor draagvlak bij inwoners

Vraag 7: Wilt u zelf actief aan de slag om uiteindelijk aardgasvrij te gaan wonen?

- 20% van de eigenaren wil zelf verduurzamen (wanneer passend)
- 50% van de eigenaren heeft informatie, hulp, ontzorging en/of garanties nodig
- 20% van de eigenaren ziet verduurzamen als iets voor de volgende eigenaar
- 10% van de eigenaren wil niet verduurzamen

Bewoners vinden het lastig om een **betrouwbaar advies** voor hun woning te krijgen.

- Gemeente, Consumentenorganisaties en Duursaam Etten-Leur het meest genoemd.

Buurtsamenwerking / inkoopcollectieven / informatie en hulp vanuit gemeente:

- 30 tot 50% van de inwoners staat hiervoor open

Gesprek met wethouder Kees van Aert

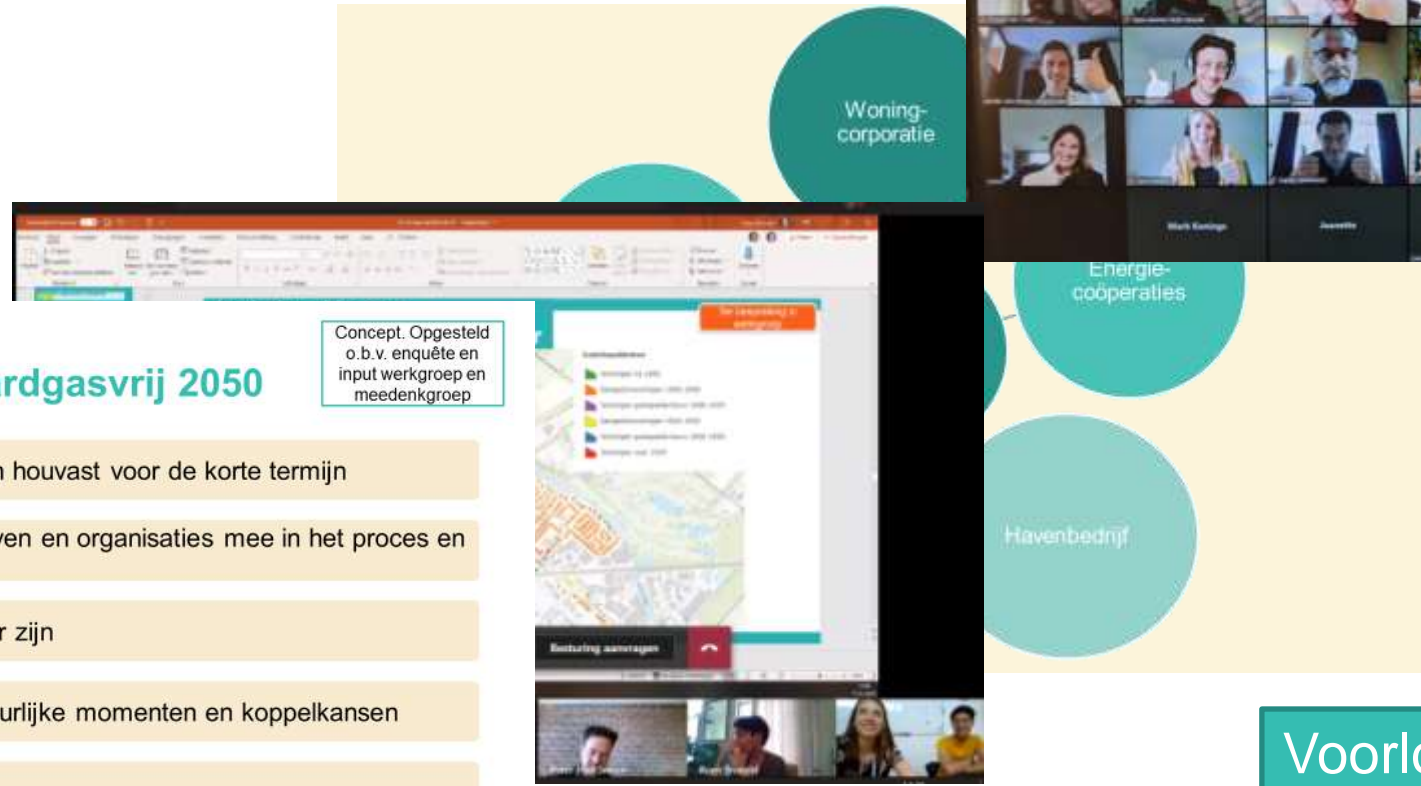
Transitievisie Warmte

1. Is een **stappenplan op hoofdlijnen** waarmee Etten-Leur uiteindelijk in 2050 aardgasvrij wordt
2. In welke buurten we in de komende 5-10 jaar aan de slag willen om uiteindelijk aardgasvrij te kunnen worden

Wat betekent dit voor u:

- Welke oplossing is in uw buurt of voor uw woning het meest voor de hand liggend?
- Wanneer zou het logisch zijn om in uw buurt te gaan werken aan isolatie en de overstap naar aardgasvrij?
- Wat kunt u nu – en later – zelf doen?

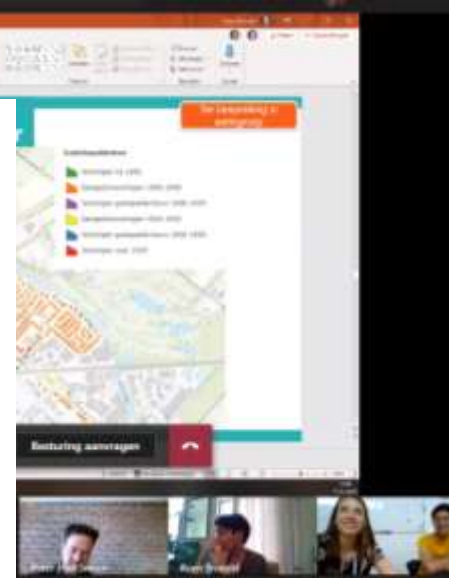
Hoe stellen we de visie op?

Algemene principes richting Etten-Leur aardgasvrij 2050

Concept. Opgesteld o.b.v. enquête en input werkgroep en meedenkgroep

- Lange termijn perspectief en houvast voor de korte termijn
- We nemen inwoners, bedrijven en organisaties mee in het proces en keuzes
- Het moet financieel haalbaar zijn
- We maken gebruik van natuurlijke momenten en koppelkansen
- Ruimte voor innovatie

Voorlopige resultaten:
juni 2021

Verzamelen
uitgangspunten

Analyse

Inbreng inwoners
en organisaties

Een visie van en voor
Etten-Leur: herfst 2021

Algemene principes richting Etten-Leur aardgasvrij 2050

Concept. Opgesteld
o.b.v. enquête en
input werkgroep en
meedenkgroep

Lange termijn perspectief en houvast voor de korte termijn

We nemen inwoners, bedrijven en organisaties mee in het proces en keuzes

Het moet financieel haalbaar zijn

We maken gebruik van natuurlijke momenten en koppelkansen

Ruimte voor innovatie

Aardgasvrij in een notendop

Toekomst duurzaam gas is onzeker, als eerst beschikbaar bij vrieskou voor oude woningen

Stap 1: Maatregelen in de woning: isolatie

Bekijk de mogelijkheden, bijv. met een energiescan

Bij onderhoud, schilderbeurt, verbouwing:

- > **Isolatie:** HR++ glas, dak, kierdichting, vloer, spouw
- > **Elektrisch koken**
- > Aandacht voor ventilatie, afgiftesysteem (radiatoren, vloerverwarming), koeling en meterkast elektriciteit

Te verbeteren isolatie:

- Bouwjaar <1975
- Eerst: glas, dak, kieren

Minimum isolatie:

- Bouwjaar 1975-1995
- Verder isoleren op logisch moment

Goede isolatie:

- Bouwjaar >1995, label A
- Woning aardgasvrij-ready
- Check afgiftesysteem

Stap 2: Drie aardgasvrije opties

Verkennen kleinschalige warmtenet oplossingen: Centrum en Trivium voor bijv. kantoren, winkels en appartementen

Waar haalbaar en op logisch moment voor eigenaar/bewoner:

- > Hybride warmtepompen te overwegen vanaf 1975
- > All-electric te overwegen vanaf 1995 en label A

Collectief

Warmtenet
Wijk/buurt/flat oplossing

Individueel

All electric
Oplossing per woning
met warmtepomp

Individueel

Hernieuwbaar gas / hybride
Oplossing per woning
Met gasketel én een warmtepomp

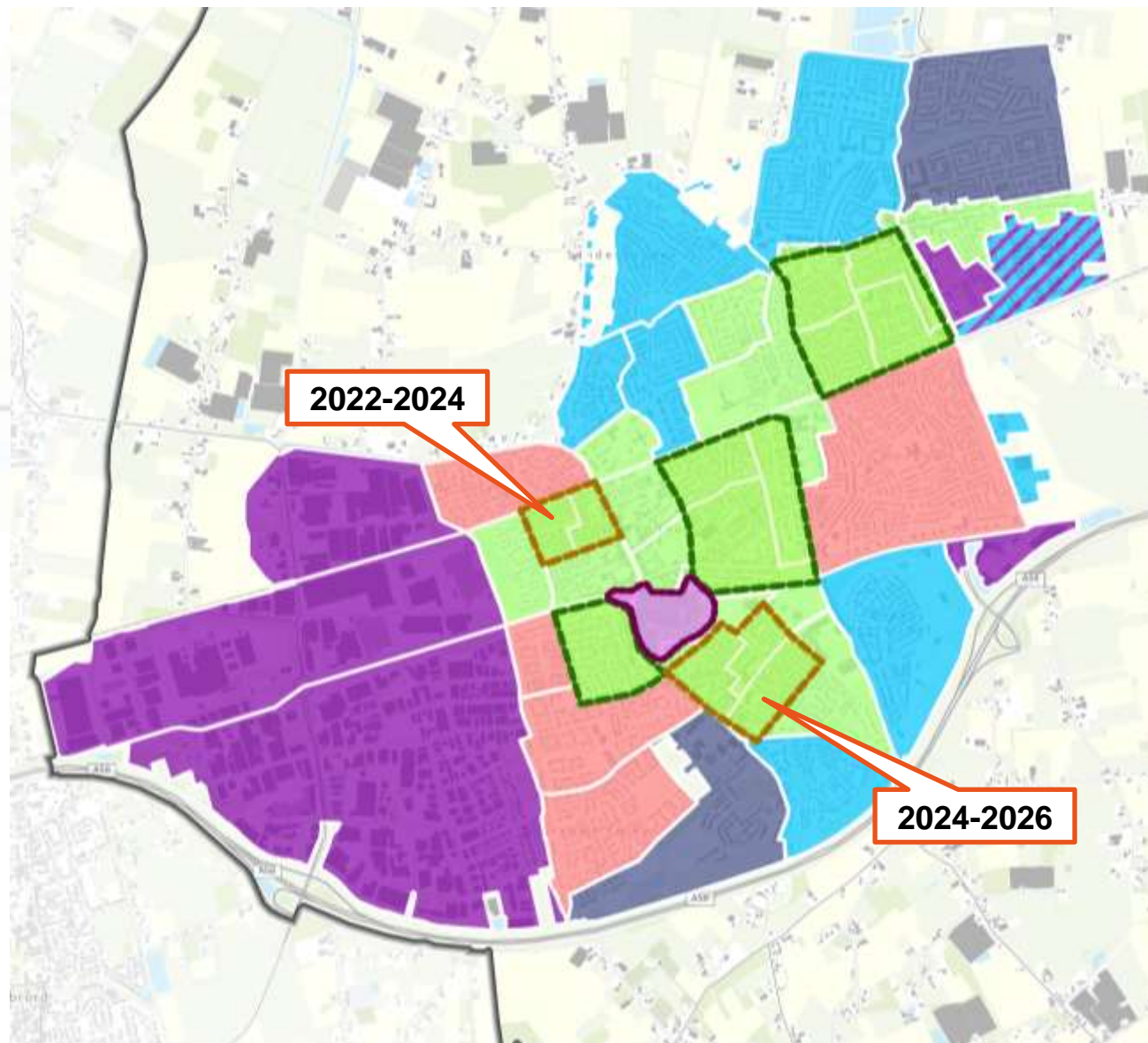

Concept Warmtetransitiekaart

Warmtetransitiekaart Etten-Leur

Algemeen advies: individuele situatie is leidend, oog voor betaalbaarheid en natuurlijke momenten

Bouwjaar <1975: eerst isoleren, later hybride	Grotendeels reeds aardgasvrij
Bouwjaar 1975-1990: isolatie + hybride	Focuswijk isolatie i.s.m. Alwel
Bouwjaar >1990: all-electric, hybride tussenstap	Focuswijk isolatie, werkwijze & fasering nog te bepalen*
Woon-werkgebied	Verkenning alternatieven centrumgebied rondom utiliteit
Bronnet (WKO) of all-electric	

*: Groen gekaderde focuswijken isolatie: volgorde nog te bepalen
Perioden voor rood gekaderde focuswijken zijn in overleg met Alwel
Appartementen en utiliteit >500 m2 groot: klein collectief kan denkbaar zijn.
Buitengebied: advies volgt bouwperiodes <1975, 1975-1990 en >1990.

Alleen met betaalbare en haalbare oplossingen kunnen we aan de slag!

Eerste stap voor buurt en woning: inzicht
welk alternatief de laagste totale kosten heeft

Tweede stap: financiële hulp, o.a.

- > **Gratis energiescan** en informatie
- > **Subsidies:** Regeling Reductie Energieverbruik (vouchers), warmtepomp: ISDE; isolatie: Subsidie Energiebesparing eigen huis (SEEH)
- > **Financieringshulp:** via uw bank / hypotheekverstrekker, Nationaal Warmtefonds (NEF)
- > **Doelgroep ondersteuning**, o.a.: VVE's, MKB, wijkgerichte aanpak, monumenten, verhuurders

SAMENVATTEND

Transitievisie Warmte geeft richting op basis van betaalbaarheid, keuzevrijheid, gezamenlijke belangen en natuurlijke momenten.

De gemeente biedt informatie en ondersteuning:

- Gemeentebreed programma isolatie en hybride wp.
- Focuswijken isolatie vanaf 2022

Wat kunt u zelf doen:

- Woning < 1975: isoleren
- Woning > 1975: isoleren evt. hybride warmtepomp
- Appartementen: samen met burens verkennen

Financiële hulp is beschikbaar op basis van landelijke regelingen

Live peiling

Ga naar www.menti.com en vul de code **17 50 04 95** in

Wat wilt u nog meegeven voor de verdere uitwerking?

Hoe gaat het verder?

Vervolgproces

- > Gemeenteraad (najaar 2021)
- > Wijkuitvoeringsplannen (vanaf 2022)
- > Volg www.etten-leur.nl/aardgasvrij

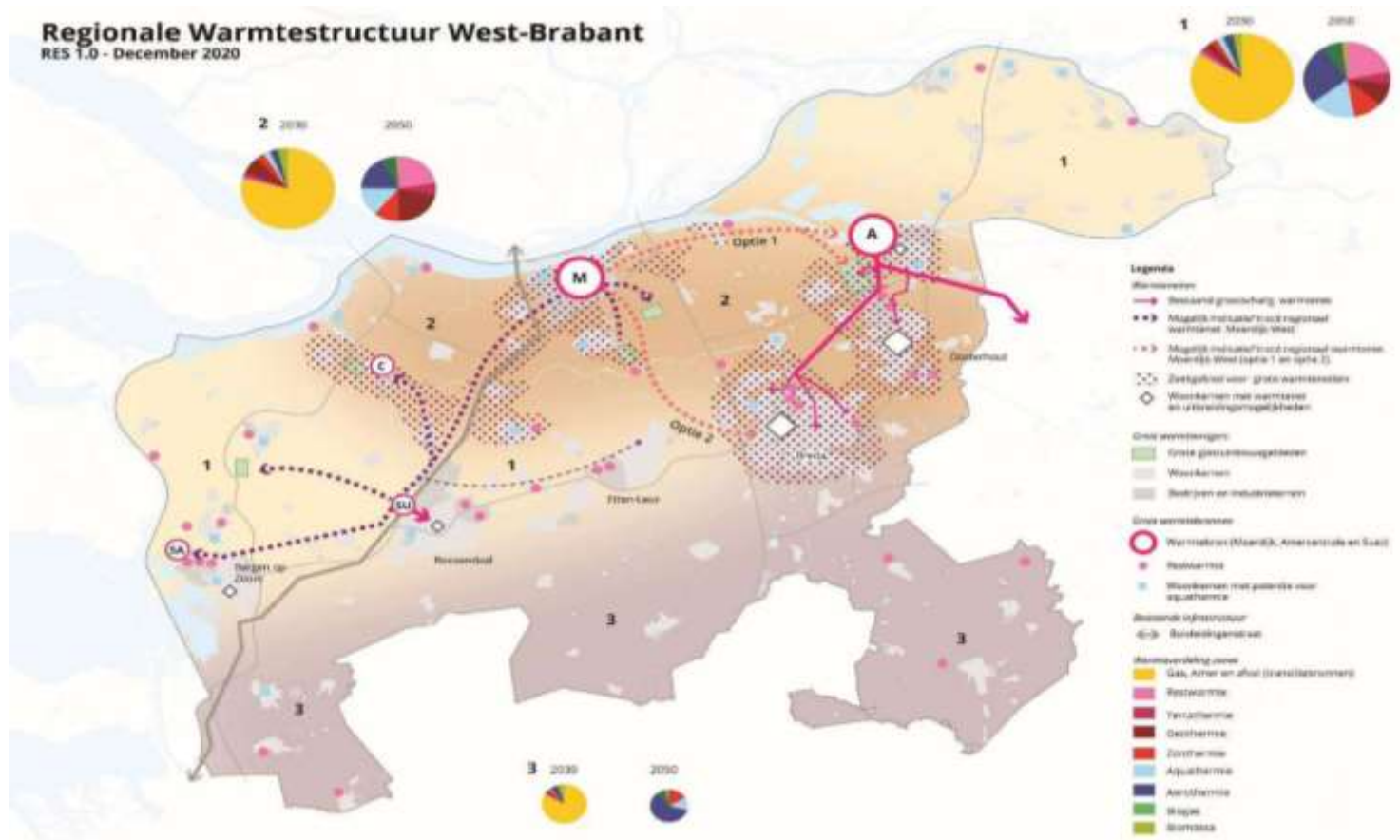
Zelf aan de slag

- > Gemeente
 - > www.etten-leur.nl/Inwoner/Duurzaamheid
 - > www.bespaaretten-leur.nl
- > Duursaam Etten-Leur / uwEnergieoket
 - > www.duursaam-etten-leur.nl
 - > www.uwenergieloket.nl
- > Landelijke regelingen: www.rvo.nl

Uw vragen

Regionaal perspectief

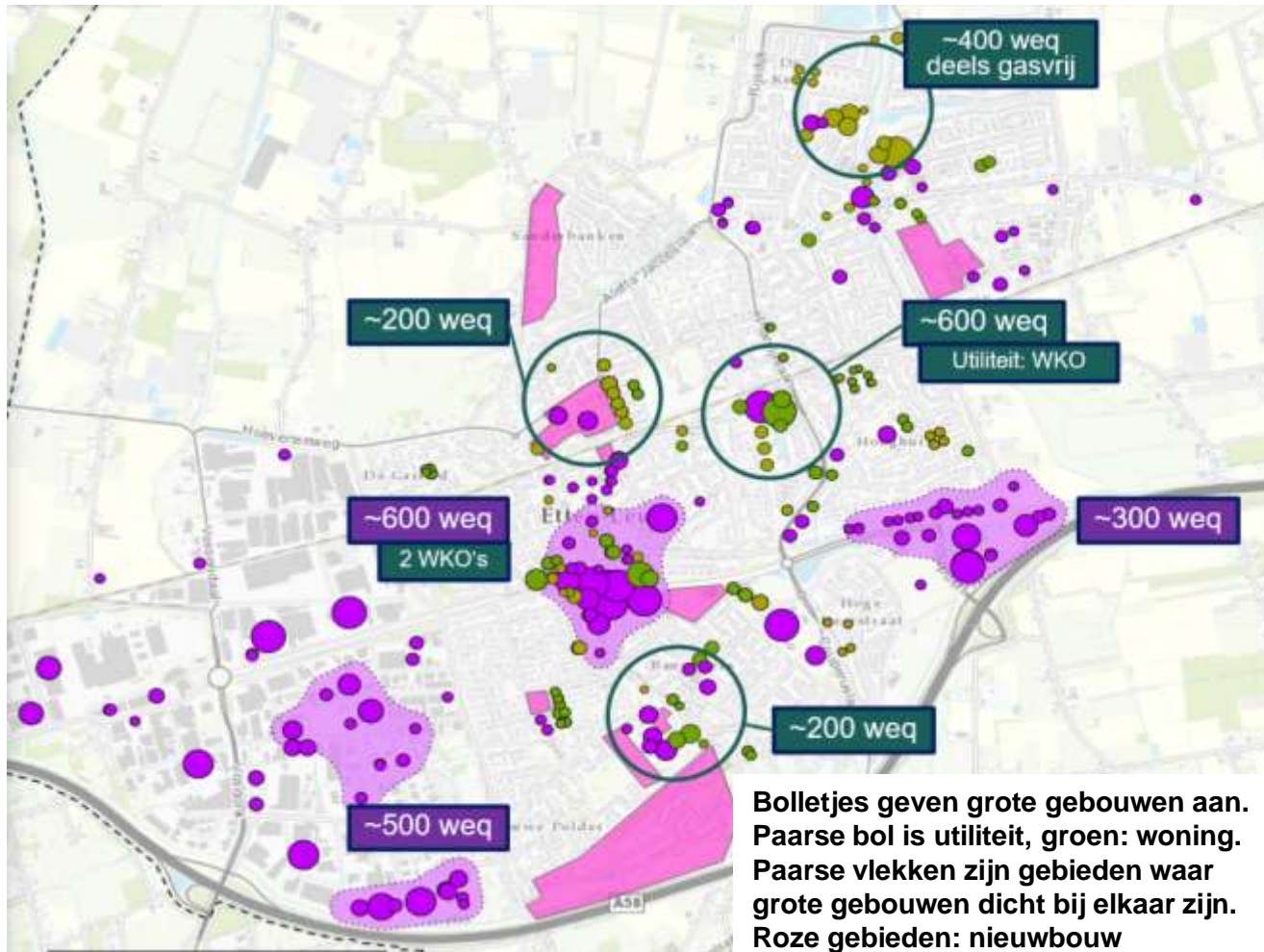
Regionale Energie Structuur (RES)

Havenwarmte Moerdijk is een belangrijk alternatief voor warmtelevering in **West-Brabant**, bijvoorbeeld in Breda.

Warmtenet is in Etten-Leur relatief duur, **individuele oplossingen (hybride en all-electric) zijn kansrijker**

Wat kunnen we doen: isoleren en warmtenet als mogelijkheid achter de hand houden als

Overzicht mogelijkheden voor warmtenetten als startpunt voor samenwerking binnen Etten-Leur

Bolletjes geven grote gebouwen aan. Paarse bol is utiliteit, groen: woning. Paarse vlekken zijn gebieden waar grote gebouwen dicht bij elkaar zijn. Roze gebieden: nieuwbouw weq = woning equivalent

Warmtenetten zijn niet kansrijk in Etten-Leur:

- Veel eengezinswoningen: individuele alternatieven zijn goedkoper
- Duurzame warmtebronnen zijn beperkt beschikbaar. Op termijn kan warmte uit de haven van Moerdijk of Amer mogelijk zijn, dit wordt binnen de RES onderzocht.
- Voor appartementen en grote utiliteitsgebouwen zijn op een aantal plekken collectieve oplossingen denkbaar op basis van WKO. Centrumplan en Trivium zijn het meest kansrijk.
- Regionale warmtenet kan op de lange termijn een terugval optie zijn voor oudere wijken als én isoleren lastig blijkt én duurzaam gas niet mogelijk of te duur blijkt.